

Lublin, 7 marca 2024 r.

RIO.II.600.49.2023

Pan Krzysztof Iwaniuk
Wójt Gminy Terespol
Pl. Ryszarda Kaczorowskiego 1
Kobylany
21 - 540 Małaszewicze

Szanowny Panie Wójcie

W dniach od 5 października do 18 grudnia 2023 r. (z uzasadnionymi przerwami) Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy Terespol. Protokół kontroli podpisano 9 stycznia 2024 r.

Poniżej podaję stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia oraz wnioski co do sposobu ich wyeliminowania, stosownie do przepisów art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325).

W załączniku do wystąpienia pokontrolnego wskazuję osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

1. W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości:

1.1. Zaliczenie - do przychodów Urzędu Gminy w 2022 r. - zawyżonych dochodów budżetu, nieujętych w planach finansowych innych jednostek budżetowych (o 21.192.939,22 zł), a w konsekwencji zawyżenie funduszu jednostki, wyniku finansowego i danych w sprawozdaniach finansowych o tę kwotę oraz nieujawnienie tego faktu w trakcie inwentaryzacji – str. 9-10 protokołu.

Zapisów w księgach rachunkowych dokonywać zgodnie z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczych, wprowadzając do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, odzwierciedlając w nich stan rzeczywisty, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.), w szczególności do przychodów Urzędu Gminy zaliczać wyłącznie dochody budżetu gminy nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych, zgodnie z przepisami § 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych

funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342).

Na ostatni dzień każdego roku obrotowego przeprowadzać rzetelną inwentaryzację aktywów i pasywów w drodze weryfikacji, porównując dane ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikując wartości tych składników, stosownie do przepisów art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

2. W zakresie budżetu gminy:

2.1. W zakresie dochodów budżetowych:

2.1.1. Nieopodatkowanie gruntów podatkiem rolnym oraz niepodejmowanie działań mających na celu ustalenie następców prawnych podatnika – str. 24 protokołu.

W celu zapewnienia powszechności opodatkowania podatkiem rolnym, dokonywać okresowej weryfikacji danych zawartych w ewidencji podatkowej z ewidencją gruntów i budynków, w związku z przepisami art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1752 z późn. zm.).

Grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, opodatkowywać podatkiem rolnym, zgodnie z przepisami art. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333 z późn. zm.).

Wyjaśnić, na kim ciąży obowiązek podatkowy w podatku rolnym w zakresie gruntów, wskazanych w protokole kontroli, mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 1 ustawy o podatku rolnym, a po przeprowadzeniu postępowania ustalić lub określić wysokość zobowiązania podatkowego, mając na uwadze w przepisy art. 68 i art. 70 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 z późn. zm.).

Podejmować działania mające na celu ustalenie spadkobierców nieżyjących podatników, w celu opodatkowania gruntów należnym podatkiem rolnym, a decyzje wymiarowe wystawiać i doręczać podatnikom wskazanym w przepisach art. 3 ust. 1 ustawy o podatku rolnym, w związku z art. 1025 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.).

2.1.2. Nieopodatkowanie - podatkiem od nieruchomości - budynku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz opodatkowanie tym podatkiem gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej stawką dla „gruntów pozostałych”, mimo braku dowodów uzasadniających jej zastosowanie – str. 25 protokołu.

Grunty i budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej opodatkowywać podatkiem od nieruchomości z zastosowaniem właściwej stawki, zgodnie z przepisami art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz pkt 2 lit. b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach

i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70 z późn. zm.), mając na uwadze art. 1a ust. 1 pkt 3 i art. 1a ust. 2a tej ustawy.

Prawidłowo opodatkować podatników wskazanych w protokole kontroli, z uwzględnieniem okresu przedawnienia prawa do wymiaru zobowiązań podatkowych i okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, wskazanego w przepisach art. 68 i art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej.

2.1.3. Niesprawdzanie/nieprawidłowe sprawdzanie deklaracji podatkowych, o czym świadczy:

- *opodatkowanie podatkiem od nieruchomości gruntów będących w posiadaniu podatnika prowadzącego działalność gospodarczą stawką dla „gruntów pozostałych”, mimo braku dowodów uzasadniających jej zastosowanie,*
- *opodatkowanie podatkiem od środków transportowych pojazdów za nieprawidłowy okres i z zastosowaniem nieprawidłowej stawki – str. 27 – 29 protokołu.*

Sprawdzać przedkładane deklaracje podatkowe, w celu stwierdzenia ich formalnej poprawności oraz ustalenia stanu faktycznego, w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do przepisów art. 272 pkt 3 Ordynacji podatkowej.

W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji, wzywać podatnika do udzielenia – w wyznaczonym terminie – niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny, ze względu na które dane zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość, stosownie do przepisów art. 274a § 2 Ordynacji podatkowej.

Grunty będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, opodatkowywać podatkiem od nieruchomości z zastosowaniem stawek dla tych kategorii nieruchomości, zgodnie z przepisami art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 1a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, mając na uwadze przepisy art. 1a ust. 2a tej ustawy.

Przy opodatkowaniu pojazdów podatkiem od środków transportowych stosować stawki właściwe dla danego rodzaju pojazdu, w związku z przepisami art. 8 i art. 10 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, mając na uwadze przepisy art. 9 ust. 4 i 4b tej ustawy.

2.1.4. Niewystawianie tytułów wykonawczych dłużnikom posiadającym zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – str. 39, 40 protokołu.

Podjąć konsekwentne czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do dłużników z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wystawiając – po bezskutecznym upływie wyznaczonego w upomnieniu terminu płatności – tytuły wykonawcze, stosownie do przepisów art. 6 § 1 i art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2023 r. poz. 2505 z późn. zm.).

Ponadto, wyjaśnić czy podjęte zostały czynności mające na celu dokonanie skutecznego zgłoszenia wierzytelności do syndyka masy upadłości wobec dłużnika wskazanego w protokole kontroli, mając na uwadze przepisy art. 236 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 1520 z późn. zm.) – str. 32 protokołu.

2.2. W zakresie wydatków budżetowych:

2.2.1. Nieprawidłowe zorganizowanie zadania dotyczącego zapewnienia gorącego posiłku uczniom, przez nieponoszenie przez gminę kosztów przewyższających tzw. wsad do kotła, niepobieranie opłat za posiłki i rozliczanie kosztów związanych z przygotowaniem oraz dostarczeniem posiłków wyłącznie między rodzicami i firmą cateringową – str. 47-51 protokołu.

Realizując, wynikający z przepisów art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.) obowiązek zapewnienia uczniom jednego gorącego posiłku w ciągu dnia i stworzenia im możliwości jego spożycia w czasie pobytu w szkole, planować w budżecie gminy dochody z opłat za posiłki i wydatki związane z ich przygotowaniem, mając na uwadze że do opłat za korzystanie przez uczniów z posiłków nie wlicza się kosztów ich przygotowania i dostawy, a obowiązkiem organu prowadzącego – w przypadku zapewnienia uczniom posiłku w formie cateringu – jest pokrycie wydatków związanych z przygotowaniem i dowozem posiłków do miejsca jego spożycia, w związku z przepisami art. 106 ust. 2 - 4 cytowanej ustawy.

2.2.2. Ustalenie wartości zamówienia na budowę dróg gminnych w innej wysokości niż wynikająca z kosztorysów inwestorskich (w wyniku błędnego ich podsumowania). Wykazanie w ogłoszeniu o wyniku postępowania innej wartości zamówienia niż ustalona przez zamawiającego – str. 56 protokołu.

Wartość zamówienia na wykonanie robót budowlanych ustalać z należytą starannością, na podstawie kosztorysów inwestorskich, stosownie do przepisów art. 28 i art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 z późn. zm.). Tak ustaloną wartość przeliczać wskazywać w ogłoszeniu o wyniku postępowania o udzielenie zamówienia o wartości mniejszej niż progi unijne zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2439).

2.2.3. Niezłożenie – w formie pisemnej – oświadczeń o niepodleganiu wyłączeniu z postępowań o udzielenie zamówień publicznych, w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 56 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, przez osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowań oraz osobę udzielającą zamówień – str. 56-58, 62, 65 protokołu.

Przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia – od kierownika zamawiającego, członków komisji przetargowej oraz wszystkich osób wykonujących czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego, osób mogących wpłynąć na wynik tego postępowania oraz osób udzielających zamówienia odbierać – w formie pisemnej – oświadczenia o istnieniu albo braku istnienia okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do przepisów art. 56 ust. 4 i 6 tej ustawy.

2.2.4. Zawarcie nieprawidłowych lub różniących się zapisów w ogłoszeniach o zamówieniach i w specyfikacjach warunków zamówień na: budowę dróg gminnych – w zakresie zaliczki na poczet wykonania zamówienia i terminu związania ofertą oraz budowę stadionu sportowego – w zakresie fakultatywnych przesłanek wykluczenia z postępowania – str. 58-59, 66 protokołu.

Zapewnić zgodność treści ogłoszenia o zamówieniu z treścią dokumentów zamówienia, oraz wewnętrzną zgodność tych dokumentów, mając na uwadze, że zawarcie w nich różniących się ze sobą informacji może wprowadzać w błąd wykonawców, a w konsekwencji prowadzić do naruszenia art. 16 pkt 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Termin związania ofertą – w postępowaniu o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne – określać datą w dokumentach zamówienia, jednak nie dłużej niż 30 dni od dnia upływu terminu składania ofert, mając na uwadze, że pierwszym dniem terminu związania ofertą jest dzień, w którym upływa termin składania ofert, zgodnie z przepisami art. 307 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

2.2.5. Ustalenie – w umowach na budowę stadionu sportowego oraz na budowę dróg gminnych – okresu rękojmi za wady na wykonany przedmiot zamówienia krótszego od zobowiązania wykonawcy wynikającego z oferty oraz od terminu wynikającego z Kodeksu cywilnego – str. 60, 68-69 protokołu.

W umowie w sprawie zamówienia publicznego ustalać okres rękojmi wykonawcy za wady, zgodny z przepisami odpowiednio art. 568 § 1 i art. 638 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.), w związku z przepisami art. 8 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

2.2.6. Nieterminowe zamieszczenie – w Biuletynie Zamówień Publicznych – ogłoszenia o wyniku postępowania na budowę dróg gminnych – str. 61 protokołu.

Ogłoszenie o wyniku postępowania o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne, zawierające informację o udzieleniu zamówienia lub unieważnieniu postępowania, zamieszczać w Biuletynie Zamówień Publicznych nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, zgodnie z przepisami art. 309 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

2.2.8. Nieudokumentowanie zawiadomienia wykonawcy, którzy brał udział w unieważnionym postępowaniu na rozbudowę stacji uzdatniania wody – o wszczęciu kolejnego postępowania – str. 70 protokołu.

W przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia niezwłocznie zawiadamiać wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia w tym postępowaniu, o wszczęciu kolejnego postępowania, które dotyczy tego samego przedmiotu zamówienia lub obejmuje ten sam przedmiot zamówienia, stosownie do przepisów art. 262 ustawy Prawo zamówień publicznych, dokonując tego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej przewidzianych do komunikacji w nowym postępowaniu i dołączając zawiadomienie, jako załącznik do protokołu tego postępowania, zgodnie z przepisami art. 61 ust. 1 w związku z art. 67 oraz art. 73 ust. 1 powołanej ustawy, mając na uwadze, że komunikacja ustna w takim przypadku, jako że dotyczy informacji istotnych, w myśl art. 61 ust. 2 tej ustawy – nie jest dopuszczalna.

Jeżeli uważa Pan, że wśród wniosków zawartych w tym wystąpieniu są takie, które naruszają prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przysługuje Panu – zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie w ciągu 14 dni od otrzymania tego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – jest Pan zobowiązany zawiadomić Izbę o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania – w formie pisemnej i elektronicznej (plik w formacie Microsoft Word (*.doc) lub Rich Text Format (*.rtf) na adres: wkgf@lublin.rio.gov.pl), w terminie 30 dni od daty doręczenia Panu tego wystąpienia, mając na uwadze przepisy art. 27 tej ustawy.

Jacek Grządka

Do wiadomości:

Rada Gminy Terespol